

„დროების“ რედაქცია—სასახლის ქუჩაზე, დ. სა-
რაფოვის სახლში.

ხელის-მოწერა მიიღება თბილისში, რედაქციაშივე;
ქუთაისში, ქილაძეების წიგნის მაღაზიაში, გარეშე
მცხოვრებთათვის ადრესი: Въ Тифлисъ, въ Редак-
цію „Дროба“.

ფასი: წლით 9 მ., 11 თვით 8 მ., 50 კ.; 10 თვით—
8 მ.; 9 თვით—7 მ. 50 კ.; 8 თვით—7 მ.; 7 თვით—
6 მ., 6 თვით—5 მ.; 5 თვით—4 მ., 50 კ.; 4 თვით—4
მ.; 3 თვ.—3 მ.; 2 თვ.—2 მ.; 1 თ.—1 მ.

დროება

გამოდის ყოველ-ღამე ორშაბათს ბარდა.

ფასი განცხადებისა: სტრუქტურა „დროება“ გან-
ცხადება მიიღება ქართულს, რუსულს და სხვა ენებ-
შიც.

თუ საქართველო მოითხოვს, რედაქცია გაასწორებს
და შეამოწმებს დასაბეჭდად გამოგზავნილ წერილებს
დაუბეჭდავ წერილებს რედაქცია ვერ დაუბრუნებს
ავტორს.

Объявления изъ Россіи, Царства Польскаго и за
границы принимаются только въ цент. конторѣ
объявл. Л. Метцль., Москва, Петровка, № 6.

ცალკე ნომერი „დროებისა“ ღირს 5 კაპიკი.

მიიღება ხელის-მოწერა: გზავთს

„დროების“ რედაქციაში

1885 წლისათვის

თბილისში — „დროების“ რედაქციაში; ქუთაისში — მ. ჭილაძეების
წიგნის მაღაზიაში; ბათუმში — მოსე ნათაძესთან; თელავში — ვანო როს-
ტომაშვილთან; ბორჯომში — ადალო თუთაევთან.

საფლანგის მასწავლებელთათვის წლით შვიდი მანათი, ნახევარ წლით
ოთხი მანათი. დაწვრილებით პირობები გაზეთის სათაურშია.

იქვე და იმავე პირობებთან, რომელიც ზემოთ არიან გამოცხადე-
ბულნი, მიიღება აგრეთვე ხელის-მოწერა ქერნადს

„ივერია“

შინც ცალკე დაიბარებს მთელის 1885 წლით ჟურნალს „ივერია“, უნდა
გამოგზავნოს წლის ხვედრი ფული შვიდი მანათი (სოფლის მასწავლებელთა-
თვის ხუთი მანათი) „დროების“ რედაქციაში ამ ადრესით: Въ Тифлисъ,
въ Редакцію „Дროба“.

მისაც უფრო ემარჯვებოდეს შეუძლიან „დროება“ და „ივერია“ ერთის
წერილით დაიბაროს და ამისთვის ხვედრი ფული 16 მანათი გამოგზავნოს
„დროების“ ადრესით.

რედაქტორი ივერიაში ილია ჭავჭავაძე.

კპირას, იანვრის 6-ს,

სათავად-აზნაურო სკოლის გამგე
კომიტეტი გამართავს თბილისის „ძრუ-
ელების“ დარბაზში

ბაღს

სკოლის სასარგებლოდ. ძალები შე-

„დროების“ ქელტონი, ანჯრის 6-ს

ქველი ქართული ოჯახი

(შემდგომად)

მს საერთო ცოლ-ქმრობა, სქესთა-
შორის არე-დარევა ხომ ველოვს
მდგომარეობას გვიჩვენებს, იმ მდგო-
მარეობას, როცა ქალს ერთი სა-
განი ჰქონდა — კაცის ცხოველური
ენების დამაყობილება და არა იმას,
რასაც ჰქონდა „ისტორიული სუ-
რათების“ ავტორი, — ვითომ ამაზო-
ნებზე თქმულაში „გამოხატულია
ნამდვილი აზრი ბერძენებისა ქართველ
ქალის ცოდნაზე, ჰუმან განმანათლებ-
ზე“ (გვ. 43). ქართველი ქალის ამ
ცოდნას, კეისის გამჭვირვალად მის
ველოვს მდგომარეობაში ისე გაუტა-
ცნია ქართველი ქალის ისტორიკოსი,
დომ. ჯანაშვილი, რომ იგი გეტყვო-
ბის განვითარებას თავისუფლება, ხალხ-
ში თამამად გამოხატვა, კაცებთან
მოუბრუნებლობა, მათთან მუსაფი,
მათი გამჭვირვალად, ცოდნა და მონა-
წილობის მიღება საზოგადო ცხოვ-
რების საქმეებში (იქვე გვ. 47). პირ-
ველი ესა, რომ გეტყვობს სრულყოფი-
თ არ საქართველნი თავისი ქალების
გავლენას, რადგანაც იგიინი თავისთა-
ვად შემკულნი იყვნენ ყველა იმ თვი-

იძლება დაესწრონ ბაღს გულ-შეკრუ-
ლი კაბებიტაც. ბალი დაიწყება სალა-
მოს ცხრა საათიდან.

ბილეთის ფასი ორ-ორი მანეთია.
წინადაც ბილეთების ყიდვა შეიძლება
შვედრდვის პავილიონში და ძრუეო-
კის შევიცართან.

სებებით, რომელთაც ავტორი თავ-
სის ქალებს მიაწერს. გეტყვობს
ნაშთი იყო იმ წესისა, ანუ უმჯო-
ბესია ესთქვათ, უწესობისა, როცა
არსებობდა საერთო ცოლ-ქმრობა,
სქესთა შორის არე-დარევა. როგორც
აღმოსავლეთის ხალხებისათვის, ეგ-
რეთვე ბერძენებისათვის გეტყვობს
მოასწავებდა სიმფოლოურს სამღეთო
დაწესებულებას. და, აი, ეს რისათვის:
ზოგიერთთა ხალხთა თქმულებით,
ქორწინება შემოიღეს ძველ სჯულ-
მდებელთა; ამჟამი სჯულ-მდებელი
ეგვიბტელებისა იყო მენეს, ბერძენი-
სა თევროპს, ინდოელებისა სვეტაკეტ,
ჩინელებისა ფოვი. პიროვნული ქორ-
წინება (ქალის დასაკუთრება), ძველის
ხალხის შეხედულებით, წინააღმდეგი
იყო ბუნებრივის სიმართლისა. ამი-
სათვის ქორწინებასთან ერთად მათ
მიღებული ჰქონდათ როსკობა, რომ-
ელიც მოაგონებდა უწინდელს ჩვე-
ულებას — საერთო ცოლ-ქმრობას,
რომელშიც ვითომ იხატებოდა ბუნებ-
რივი კანონი და რომელიც ვითომ დაირ-
ღა ქორწინების შემოღებით¹⁶). გე-
ტყვობსაც პირველად ეს მნიშვნელო-
ბა ჰქონდა და სხვა არაფერი. და თუ
ეს ასეა, მაშინ ხომ გეტყვობს, რო-
გორც საჯარო, საერთო ცოლებს, არა
ჰსაქართველნი თავისი ქალებისაგან
მიეღოთ ის ზნე-ჩვეულება, რომელ-
საც უჩვენებს ხსენებული ავტორი.
მეორედ მაშინდელი ველოვს მდგო-
მარეობა, ბარბარული ცხოვრება

¹⁶) Жиро Телонъ, „Происхождение
семьи“ стр. 28—31.

შინაური პრინციპი

— მალა-ყოვლად უსამღვლოე-
სი მიეროპოლიტი მოსკოვისა, იოა-
ნიკე, რომელმაც ჩვენში მწყემსო-
მთავრად მყოფობის დროს დააფუძნა
საეპარქიო სასწავლებელი ქალთათვის,
არც დღეს იფიქრებს თავის ნაამაგარს
საქმეს და ზრუნავს მისთვის შორიდა-
მაც. ამ მოკლეს ხანში მას შემოუწი-
რავს ხუთასი თუმნის 5% პროცენტი-
ანი ბილეთები ამ სასწავლებლისა-
თვის.

— ზემო იმერეთის გლეხები სა-
ხემწიფო ტყით სარგებლობენ და ამი-
სათვის განწესებულს ბაჟს იხდიან ხა-
ზინის სასარგებლოდ. ამ ზამთარს
გლეხები აპრობდნენ სარის (ქივოს)
გამოტანას ამ ტყიდგან, მაგრამ მთაე-
რობამ ნება არ მისცა; მასამდე არ
იქნებოა. სასურველია, რომ ადგი-
ლობრივმა სამაზრო ადმინისტრაციამ
იშუამდგომლოს, ვის წინაშეც ეს სა-
ქიროა და გამოსთხოვოს სარის მოჭ-
რის ნება მარტში მაინც, რადგან ამ
დროს გლეხებს უფრო ცოცა საქმე
აქეთ. მისში კი გლეხებს აღარც სცა-
ლიანთ და თუნდაც სკალოდეთ, ვა-
ზები უყვე იფოთლებიან და ვენახის
შესარევა და შეეცლება (მოხევეა) სრუ-

სრულებით ეწინააღმდეგება ქალის
ზნეობის განვითარებას. ხაბარენები, რო-
დესაც ქალს ჩაიგდებდნენ ხელში, გულ-
მკერდს გამოსჭრიდნენ და მოუხარშავს
სქამდენ¹⁷). პრისტოტელის სიტყვით,
ახილნი და ჰენიონნი ადამიანის მკა-
მელნი იყვნენ¹⁸); ჩვენი წარჩინებული
გეოგრაფი — მანუშტი ამავე ჩვეულებას
მიაწერს მთლად ქართველებს. („რა-
მეთუ რა მოკლდეს ვინმე კაცი... შეს-
ქამდინა. „არამედ დატყვებინა აღექ-
სანდრემ (მაკედონელმა) ჰამა მკედარ-
თა“¹⁹); დედები შეიღებულა ჰხოცადენ
და თვით წარჩინებულმა კოლხიდელ-
მა მედიამ, რომელიც მოჰყავთ მავა-
ლითად ძველი ქართველი ქალის, „ზნე-
ობითი და გონებითი განვითარებისა“,
თავის შეიღებნი დახრცა²⁰). ზარდა
ანისა, მედიას მავალითი — თუ კი მი-
ვიღებთ ზღაპარს მედიასზედ — სრულ-
ებითაც არ ამტკიცებს საზოგადოდ ქარ-
თველი ქალების განვითარებას. პოლ-
ხები, ჰეროდოტის და სხვა მესტო-

¹⁷) Извѣстія... стр. 54.

¹⁸) ibid, გვ. 43. ახილნი და ჰენიონ-
ნი კავკასიის ხალხების ტომს შეადგენდენ,
„საქართველო“ გვ. 69.

¹⁹) გეოგრაფიული აღწერა საქართველოსა,
ბატონისვილის ვახუშტის მიერ, 1842 წ.
გვ. 6, 24. ბროსე უარყოფს ამ ჩვეულებ-
ბას, თუმცა იმას კი არ ამბობს, რომ უძველეს
დროში მკვდრის ჰამა საქართველოში არა
სცოდნოდეთ.

²⁰) Извѣстія... стр. 101.

ლილ შეუძლებელიც არის და საზო-
გადო.

— სოფ. სხრა-მუხაშიაც (სურამის
ქვემოლ) განზრებულა ყვავილი და
სულ მოკლე ხანში 22 კაცი მოუკ-
ლანს. საკვირველია სწორედ ამ სენის
საქმე! ჩვენ გვიამბეს, რომ სოფ. სა-
გარეჯოში მოხუცებულების გარდა
ვაყვაცებსაც კი ჰხოცავსო. სულ ამ
ერთისა და ორის კვირის წინად ყვა-
ვილმა იმსხვერპლა სიცოცხლით სავსე
ოც დაათის წლის ვაყვაციო.

— ამას წინად მოვისხენეთ, რომ
ქართლის ზოგიერთა ალაგებში სა-
ქალის ქირი მძინვარებსო, დღეს
ჩვენ გვაცნობდნენ კიდევ, რომ ქირი
გაჩენილა სოფ. შრბნისშიაც, ქ. ბორს
ზემოდამ.

— ჩვენ გვატყობინებენო, ამბობს
გაზ. „ნოვ. ობოლ.“ რომ ამ თვის 7
ვაიჩევეა საქმე ტერ-შმოვანოვისა,
შორლანოვისა და სხვათა, რომელთაც
ბრალდებთ განგებ მოხერხებულ სა-
ბუთების შედგენა. საქმის გარჩევა
იქნება თავკასიის მამხედრო სასამართ-
ლოში.

— ამავე გაზეთის სიტყვით თბილი-

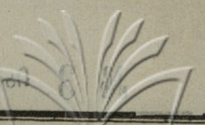
რიეთა აზრით²¹), ძველი ეგვიპტელე-
ბის კოლონიას შეადგენდენ. და თუ
მართლა ეს ასე იყო, თუ კოლ-
ხებს რაიმე დამოკიდებულება ჰქონდათ
ძველ ეგვიპტელებთან, მაშინ შედეიას
მავალითს ახსნაც მოეპოვებდა, რადგა-
ნაც ჩვენ ვიცით, რომ ძველს მავი-
ტეში საზოგადოდ ქალი კი არა, მხო-
ლოდ მალალი წოდების ქალი, სახელმ-
წიფო ქალი მალა იდგა კაცებდ თა-
ვის მნიშვნელობით²²). მედიცა ხომ,
როგორც ამბობს ზღაპარი, მეფის ქა-
ლი იყო. მკითხველმა არ უნდა დაი-
ვიწყოს ისიც, რომ კოლხები განვი-
თარებით თავკასიის სხვა ტომებზე მალ-
ლა იდგენ.

თუ ჩვენ ვაკვირთ მოვისხენიეთ
ძველი ქართველი ქალის მდგომარეო-
ბა, ვუჩვენეთ მისი ზნე-ჩვეულება, ეს
იმიტომ, რომ დავერღვია ჩვეულებ-
რივი შეხედულება, რომელმაც ასე
ღრმად ფესვები გაიღვა ჩვენს მწერ-
ლობაში. შემოხსენებულად მეორე
დასკნაც ცხადია, — უძველეს დროს
არც ჩვენში არსებობდა წესიერად განწ-
ყობილი ოჯახი, რადგანაც ამ ოჯახს
ეწინააღმდეგებოდა ველოვნი, ბარბა-

²¹) ibid, გვ. 14—15, 55. „საქართვე-
ლო“ გვ. 44—45. აქ მოყვანილია გერმა-
ნიის გეოგრაფის რიუტერის ეგვიპტელებ-
ზედა, რომელიც არ არღვეს იმ აზრს, ვი-
თომ ძველი კოლხები ეგვიპტელების კო-
ლონიას არ შეადგენდენ. — სულხან-ბარათა-
შვილი (Исторія Грузін, т. I, стр. 7)
უჩვენებს ჩვეულებებს, რომელიც ჩვენში
შემოღებულ იქნენ ეგვიპტელებისაგან.

²²) Жиро Телонъ, стр. 100—110.

*) იხილეთ „დროება“ № 2, 11

სის საქალაქო გამგეობას მოუხსნია მოლაპარაკება ქრანსიელ ინჟინერთან არისტიდ ლიუმონთან პარიკელი ინჟინერის პლ. ფონსის რჩევით. იმის მაგიერ იწვევენ ქრანსიელ ინჟინერსვე მასკელეს, რომელიც იანერის გასულს ჩამოვა. მასკელემ აქ უნდა შეადგინოს სრული პროექტი, რომლისათვისაც მიეცემა 15,000 ჟრ. ეს მასკელე ცნობილია, როგორც საუკეთესო ინჟინერი და ქ. ლილში წყლის გამყვანო.

„დროების“ კორმასონდენსია

შოთი, დეკემბრის 23-ს. აქამდის შოთის მცხოვრებლებს თავ-პირი ჩამოსტიროდათ, და მოწყენა ეტყობოდათ; მათ მზახველს ეგონებოდა, რიკოვისაგან მირთმეულს მილიონებს ფოთელებს ახლდებიან; ყველანი სტიროდნენ: ბათუმმა დაგვლუბაო, მერე ოც წელიწადზედ მეტია ნავთ-სადგურს გვიშენებენო და მის გაკეთებას ვერ ველირსეთო. აი, ასე სჩიოდნენ ფოთელები და თანაც უმატებდნენ, რომ ეს იმედი-კი გადაგვიწყდა და ამისთანა სიცოცხლესაც რა ვუთხრათო.

ახლა-კი ყველას სახე უცინის და მხარულად იხედებიან. ნავთ-სადგურის იმედი მიეცათ და გამხიარულდნენ. მართლაც, ნავთ-სადგურის ორივე კედლები უკვე გაუთავებიათ, დამარმავებელი მაშინა უკვე მუშაობს,

როსული ცხოვრება ჩვენის ხალხისა. აქაც, თუ მთელი ხალხი არა, ზოგიერთა ტომი მაინც, მისდევდა უწყესო სქესებრივს კავშირს. ამას ამტკიცებენ ისტორიული ფაქტები. **მუროგორ** და რა გზით დაარსდა პიროვნული ქორწინება, თუ რანაირად წარმოსდგა იგი საზოგადო. ცოლ-ქმრობილამ, რა ფორმები წინუძღოდნენ პატრიარქულს ოჯახს, — ფაქტების უკონლობისაგან, ძნელი სათქმელია. ანალოგიის მიხედვით, აქ მართო საზოგადო. საციოლოგიური კანონის დასახლება შეიძლება და სხვა არაფერი, სახელდობრ იმ კანონისა, რომელიც უჩვენებს მიუცილებელს კავშირს საერთო განვითარების და ოჯახური წარმატების შორის²³⁾. **მუ** ამ კანონს ვიქონიებთ სახეში და ზემოდ მოყვანილ ფაქტებსაც არ დავივიწყებთ, მაშინ საეჭვოდ უნდა დარჩეს ჩვენის ეტნოლოგის მახუშტის შეხედულება ოჯახურს წყობილებზე. სწორედ ამ კანონს და ფაქტებს ივიწყებს მახუშტი, როცა უბნობს ძველი ქართველების ცოლ-ქმრობაზე. მას მზა და დამთავრებული ოჯახი გამოჰყავს სცენაზე, მაგრამ ამასაც არ სჯერდება: მისი ოჯახი ისე განვითარებულია, რომ ჩეოდალური წესიც კი იცის: „რამეთუ მოიყვანიან (ცოლთა) თვის-თვისთა თანასწორთა, მთავარნი მთავართა, ზნაურნი ზნაურთა უმცირესნი უმცირესთა და ამის მიერ

ერთის თვის განმავლობაში დიდი ადგილი დაუღრმავებია და ეხლაც მუშაობს; დეკემბრის 21-ს დიდს დღეღაში და ქარიშხალში თავისუფლად და უშიშრად შემოვიდა დატვირთული გემი და დადგა ლუხათი და მარგებული. ამისთანა ამინდში გემის შემოსვლა მით უმეტეს საკვირველი იყო, რომ ბუნებით საიშედო ნავთ-სადგურშიაც ძნელია ამისთანა ამინდში გემის შესვლა უშიშრად.

როგორც ჰლანით სჩანს, ნავთ-სადგურს ძალიან ადიდებენ, გარდა ამისა, შემდეგ ნავთ-სადგურის დაღრმავების გათავებისა, რომის ჩრდილოეთის მხრის შტო უნდა მოსწყვიტონ და შემდეგ ნავთ-სადგურს უნდა, შეუერთან. ამ გვარად რკინის გზის სტანციამდის სულ ნავთ-სადგური იქმნება.

ნავთ-სადგურში დღესვე ცეცხლის გემები იბინავენ და იტვირთებიან, აქამდის-კი ტამოქნის დეპარტამენტიდან ნება არ ჰქონდათ ნავთ-სადგურში შემოსვლისა, რადგანაც ნავთ-სადგური გათავებული არ იყო.

შოთში მოსული და გასაგზავნი სხვაგან საქონელი ყველა თავისუფლად იზიდება მატარებლით ნავთ-სადგურის კედლებამდე, რადგან რეგსებია დაწყობილი და ვაგონები ზედ ცეცხლის გემების სადგურამდე მიდიან. ბუშინ დაიცალა საქონლით დამარაგებული რუსის ნაოსნობის საზოგადოების ცეცხლის გემი გუშინვე დაიტვირთა მოლგა-დონის სა-

აჭა იყო მრავალ-ცოლობა, ვითარცა ვინილავთ მართლმოსისასა და სხვათაცა; „ცოლნი თვისთა თანასწორთა ეჭთა და აჭა სხვათაებრ მრავალნი“²⁴⁾. მრავალ-ცოლობა, მახუშტის სიტყვით მხოლოდ შემდეგში შემოვიდა ჩვეულებად და ამის მიზეზი სხვა ხალხთა გავლენა იყო, — „არამედ წესნი ესენი რომელიმე ფლობასა თათართა ყვენობისასა შეიშლებოდნენ... სხვანიცა უჯერონი მრავალნი, ვითარცა იტყვის ორ-ცოლიანობასა და სამ-ცოლიანობასა“²⁵⁾. **მუ**მცა ძველს ოჯახში, როგორც ამბობს მახუშტი, ნათესაობის პრინციპი დაცული იყო, მაგრამ შემდეგ ნათესაობითი კავშირი შეირყა და, რასაკვირველია, ესეც სხვა ხალხთა გავლენით უნდა მომხდარიყო, რადგანაც იყვენენ ყოველთა წარმართთა უუწარმართესნი და უუსჯულოესნი: რამეთუ აღარა უწყოდნენ ნათესაობანი და შერეულ ივენენ შეყოფითა²⁶⁾. მახუშტის სიტყვებიდან ჩანს, რომ ჩვენი ძველი საოჯახო ჩვეულება უკრძალავდა ნათესაებს ქორწინებითს შეუღლებას, მაგრამ ეს ჩვეულება მოსპო სხვათა ხალხთა გავლენამ. და თუ მივიღებთ სახეში, რომ ჯერ ისევ საქართველოს სამეფოს დარსებამდე, ვერედ წოდებულს მამასახლისო-

²⁴⁾ გეოგრაფიული აღწერა საქართველოში, 1842 წ.; გვ. 6, 22.
²⁵⁾ ibid, გვ. 36.
²⁶⁾ ibid, გვ. 6.

ზოგადოების ცეცხლის გემი მარუსია როსტოველი ვაქრის მოლო-დინისათვის, რომელმაც უნდა უტუტკლოდ ჩაისხას თავისთვის 30,000 ფუთი ფოტოგენი. აგრეთვე ბევრი სხვა გემი იტვირთება და იცლება. საქონლის პატრონებს ეხლა ფუთზედ ერთი კაპეიკი არა აქვსთ ხარჯი, უნათ-სადგურობის დროს-კი 3 და 4 კაპეიკი იხარჯებოდა; ბათუმში ნაპირიდან 10-ს საყენზედ გემები სდგებოდიან და ხარჯი მაინც ფუთზე 4 კაპეიკია, რკინის გზამდე 4 კაპეიკი მეტი მიდის კიდევ. შოთიდან გაგზავნილს საქონელს-კი სულ ერთიან ერთ ნახევარი კაპეიკი ხარჯი უნდა, გარდა ამისა ბათუმით ტამოქნის წესი მაინც არ აბრკოლებს შოთში საქონლის მიღებას, ან გაგზავნას.

ბამოცილიმა ვაქრებმა იციან ეს და უკვე მოუბრუნდნენ შოთს, რუსის ნაოსნობის, რუსეთის „ნადეჟის“ საზოგადოებანი, ბროდსკი, მეთენოვი და სხვანი თავიანთ ტვირთს შოთზედ — გზავნიან ყველა მხრიდან...

მინც შეიტკობს ამ განსხვავებას ხარჯებისას უეჭველია ყველა თავის საქონელს დღეს იქით შოთზედ გაგზავნას.

ამ გარემოებით გამხიარულებული ფოთელები ქუჩების შეკეთებას შეუდგნენ: ჯერ ჯერობით უმთავრესი ქუჩები შეუკეთებიათ და კიდევაც აკეთებენ; ამ ქუჩების ხარჯებთან ერთად ურიგო არ იქმნება დიდს კუნ-

ბითი მმართველობის დროს, ქართველების ზნე-ჩვეულებებზე დიდი გავლენა იქონია მეტადრე ზოროასტრის სწავლამ, მაშინ ის აზრიც უნდა მივიღოთ, რომ „თუ (ქართველებმა) აღარა უწყოდნენ ნათესაობანი და შერეულიყვენენ შეყოფითა“ — ეს იყო სწორედ შედეგი ამ სწავლის გავრცელებისა საქართველოში²⁷⁾. მაგრამ პირველი ნათესაობის გამო აღკრძალვა ქორწინებისა, რომლის უარ-მყოფელ გარემოებებზე მახუშტი პიროვნულ ნათესაობას ჰრავს, აშკარად გვიჩვენებს, რომ მისგან აწერილი ცოლ-ქმრობა სრულდებოდაც არ არის პირველდელი ფორმა ჩვენის ძველის ოჯახისა და ამტკიცებს, რომ ეს პირველდელი ფორმა სხვა უნდა ყოფილიყო. მგონებთ, ეჭვი არ უნდა გვქონდეს, რომ მახუშტის „ნათესაობა“ პიროვნული ქორწინებით წარმოდგარა ნათესაობა. სწორედ ამ ნაირს ნათესაობას უარყოფდა ზოროასტრის სწავლა, რომელიც არა თუ ნათესაებს, არამედ დამამს-ცოლ-ქმრობის ნებას აძლევდა. მაგრამ პიროვნული ნათესაობა, როგორც ეს სიტყვა ჩვენ ეხლა გვემის, კუთვნილება პატრიარქული ოჯახისა და წინად ნათესაობა ნიშნავდა მხოლოდ ტომის, გვარის კავშირს; პიროვნული ნათესაობა თან მოსდევს მხოლოდ პიროვნულს ცოლ-ქმრობას, მაშასადამე, მახუშტი აგვიწერს განვითარებულს, შე-

²⁷⁾ Исторія Грузія, С. Баратова, тетр. 1 стр. 13, 16, 27.

ძულზე საფილიუკოზედ გაღმით ერთი რამე სარაიასავეთ თავს-მესაფარი აზნედეს და ორიც სკამი დაიდგას, რომ გაღმიდან გამომსვლელს შეეძლოს დასვენება და წემა ქარში, სიცივეში შეფარება. თორემ მინამ გამოლოდნად ფილუგა გაღმა ვადის, ხალხი ძალიან სწყუნდება.

შარშანდელი ფოთელი.

ჯეოგრაფიები

(„ზრდილოეთის სააგენტოსი“)

იანვრის 3-ს

გელსინბერგისი. გუშინ დიდის ამბით გაიხსნა ფინლიანდიის სეიმი; დღეს არჩევენ ვიქილობათა და ნვაღ-კი პირველი სხდომა იქნება.

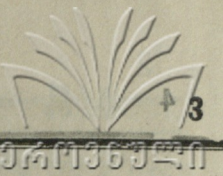
პარიში. პალატის გუშინდელს სხდომაზე ჭერიმ, დიუვალის კითხვის პასუხად სთქვა, რომ მმართველობამ, თანახმად პარლამენტის ნებისა, რომელიც თხოვლობდა უფრო ენერგიულს მოქმედებას წინააღმდეგ ჩინეთისა, გამოსცვაწა კამპანიის პლანი და გარდასწყვიტა მთელი ტომკინის დატერაო, მაგრამ სამხედრო მინისტრი არ იყო მმართველობის აზრის მოზიარე და სამსახურს თავი დაანება. — ამასთანავე ჭერიმ დაარდვია ის ხმები, ვითომც კამპუნონს წარმოეთქვას, რომ ამ შორეულს ექსპედიციას შეუძლია სა-

მუშავებულს პატრიარქულს ოჯახს და ეს ოჯახი ხომ, როგორც შემოდ ვუჩვენეთ, ბოლო დროს სწნდება ყველა ისტორიული ხალხის ცხოვრებაში²⁸⁾ და ჩვენ არა გვაქვს წინააღმდეგი საბუთები, რომელთა მიხედვით შეიძლება დღეს გადაჭრით დასკვნა, რომ ქართველი ხალხის ცხოვრება არ ემორჩილებოდა საზოგადო. სოციალურს კანონს. აქ შევნიშნავთ მკითხველისათვის, რომ, ძველს ჩვეულებას, — ნათესაებრს შორის ქორწილის აღკრძალვას მხოლოდ შემდეგში სასტიკად ხელი მოჰქიდა ეკლესიამ²⁹⁾ და მრუშობისათვის ნათესაებს ქვით ჩაკლულს უქალოდა³⁰⁾.

რაკი ერთხელ ჩვენი პატრიარქული ოჯახი ჩეოდალურად მოეწყო, მთლად ჩვენი საოჯახო უფლება და კანონიც ჩეოდალურ წესზე აშენდა. აქ მეტი არ იქნება მოვიხსენიოთ, რომ ჩეოდალიში ჩვენში უძველესს წეს-წყობილობას შეადგენდა და ეს წეს-წყობილობა უფრო ადრე დაარსდა, ვიდრე სახელმწიფო. აქედეც ამისათვის

²⁸⁾ Жиро Телонъ, стр. 2—3, 115.
²⁹⁾ „ვიცა: ანუ დიდმან, ანუ თავადმან, ანუ აზნაურმან, ანუ გლეხმან რაღლი შერიოთს შეჩვენებულნიც არის... კაცთა და დედაკაცთა გაღმა-გამოღმა დაკირონ; დამკირავნი ჩვენგან დალოცვილ და კურთხეულ იყონ“ სამართალი ვათბლოგობისა, მეხ. კგ. განცხადვის კანონთა კრებაში.
³⁰⁾ Церков. гуджари, стр. 50.

²³⁾ Спенсеръ, „Основанія социологіи“ т. 2, стр. 676.

ფრანგეთის სამხედრო ძალა ევროპაში შეარყოს. ახალი მინისტრი დევილი-კი თავდებოდა, რომ ტონკინში რაც სამხედრო ძალა იგზავნება, ვერ შეასუსტებს საფრანგეთის ჯარის რიცხვს ევროპაში. ვადოსტის სხდომები იანვრის იცდა-შვიდისათვის გადაიდო.

მანა. ქრანკურტში რემპრის მოკვლის გამო, ავსტრიის პრესის უმთავრესნი ორგანოები ამბობენ: აუცილებელი საჭიროება არისო, რომ ხალხთა შორებრივი შეთანხმება მოხდეს ხალხთა შორებრივ ანარჩუნელ მოქმედებათა წინააღმდეგო.

ბარლინი. დღეს დაიწყო პრუსიის სეიმის სხდომები სატანტო სიტუაციის წარმოთქმით. ეს სიტუაცია უბირატესად საფინანსო საქმეებს ეხება, სხვათა შორის იხსენიებოდა, რომ მეტი 20 მილიონის დახარჯვა გამოწვეული იქნა ხაზინისაგან მრავალ რკინის გზების შექმნის გამო; აცხადებდა რომ ხაზინამდე შეიძინა კიდევ სხვა რკინის-გზები და აუცილებლად საჭიროაო, რომ შემსუბუქებულ იქნას ის გაჭირვებანი, რომელნიც ტვირთად აწევს სასაოფლო მიუზღებდასაო.

ანგერის 4 ს. აბტარბ ურბი. უმაღლესად ნაბრ.

ჭეოდალიზმმა ასე ღრვა ბეჭედი დაასვა ოჯახს, მისცა მას განსაკუთრებით ხასიათი, ფერი, როგორც გვიჩვენებს ჩვენი სჯულ-მდებლობა, არაოდეს ჩვენს ოჯახს ეს მიმართულება არ დაუტოვებია, — ერთხელ დარსებული ჭეოდალიზმი ბოლომდის დარჩა ოჯახში და მოისპო მხოლოდ მაშინ, როცა მოისპო საკუთარი სახელმწიფო ცხოვრება. მართალია, სხვადასხვა დროს, ასეთს თუ ისეთს ხალხს, რომელსაც ემორჩილებოდა საქართველო, გავლენა ჰქონდა შინაურს ცხოვრებაზე, ქართველის ზნეჩვეულებაზე და მანასადამე საოჯახო წყობილებაზე, მაგრამ ეს გავლენა კი იქამდინ არ მისულა, რომ მოესპო, ან შეერყია ჭეოდალური ხასიათი ჩვენის ოჯახისა. და თუ მანუშტი ერთს უძველეს ჩვეულებად სთვლის — დაწინდულთა ქალთა წართმისა — ანუ დატყვევებისათვის ჩინებისა მიერვე დაუფრის სისხლი“ (გვ. 16), ესევე ჩვეულება, სისხლის დაუფრება საოჯახო უფლებების დარღვევისათვის „ჩინების“ მიხედვით, შეიქნა საფუძვლად ჩვენის საოჯახო განწყობილებისა. საოჯახო სისხლის სამართალი სწორედ ამ საფუძველზედ იყო ამოყვანილი. საკვირველი და ღირსშესანიშნავია, რომ ამ საფუძველს ევალებოთ მთელი ხალხის კანონებშიაც (ძველის დედა მეფეთ მეფის ბიოგრაფია მიერ, 1321 წ.), თუმცა მათში ჭეოდალიზმი ისრე არაოდეს არა ყოფილა აღორძინებული, რომ

ხანებია: სახემწიფო ქონებათა მინისტრს მიეცა ნება, რომ იქ, სადაც კი მოხერხდება, გასცეს იჯარით ვაჭრობის მოუხდენილად 12 წლის ვადამდე გლენთა საზოგადოებით უოველ გვარი სახემწიფო მიწები, რომელნიც-კი 20 ვერსზე მოშორებით არ არიან იმათ სოფლებზე იჯარის ფასის რაოდენობა გარდაწვევით იქმნება მინისტრისაგან უწინდელ შემოსავლისა და ადგილობრივ საიჯარო ფასების კვალობაზე. იჯარით ადებული მიწები მოიჯარადრეთ სხვას არ უნდა გადასცენ და ამ მიწებით უნდა სარგებლობდეს მთელი საზოგადოება.

ს. - ვეტერბურგის უწყებანი იწერებინან, რომ კომისიამ, რომელიც დანიშნულია სარკინს-გზო საზოგადოებათა საქმეების გამრიგებლად, იმ შემთხვევისათვის, როდესაც ხსენებულნი საზოგადოებანი სპობენ მოქმედებას და ან შეუძლებელ მოვალედ სცნობენ თავიანთ თავს, — გადასწყვიტა, რომ ამ გვარი საქმეები გარჩეულ იქნენ კომერციულ სასამართლოებში; და თუ აღმოჩნდა განიხის წინააღმდეგი, ან უსინილისო მოქმედება რამ, ეს გამოძიებულს აცნობონ.

ბარლინი. გუბინდელს რეისტრატის სხდომაზედ ბისმარკი სამეზობლო რეაქციურ დღის დაწესების წინააღმდეგი იყო, რადგან ძნელია განიხრეს რა ზომის ქირა უნდა

გორც ვაკე მართლში. თავის „ძეგლის დების“ მესაფალში მეფე ბიორგი მეექვსე, სხვათა შორის, ამბობს: „და გავიგანეთ, რომელ... სისხლის სუბუქობისათვის ადვილ ჩნდა ჩვენდა... ცოლის წავგრა და უბრალოდ დაგდება“. სისხლის სუბუქობა ძეგლის დებამ მოსპო და მის მაგიერ დაადგინა სისხლის სიმძიმე, მაგრამ რა წესზე და რიგზე? — „გვასა ზედა“, „ძალისა მსგავსად“ (აკცმან თუ ცოლი დაგდოს უბრალოდ და მისი შეუტოდარი იყოს და გაეყაროს, ესეთს ნახევარი სისხლი დაუფრავს მის დაცის გვასა ზედა, მუხ. 21, იხილეთ ვგრეთვე მუხ. 25; თუ კაცს ვინმე მოჰკლავდა და მოკლულის ქვრივი არ გათხოვდებოდა, მაშინ მის მოკლულის კაცის სისხლისაგან სასაყრო მიეცეს ძალისა მსგავსად მუხ. 18) და სადაც კი ძეგლის დება, ლაპარაკობს ცოლ-ქმრობაზე, იქ არ იფიქრებს სისხლის დაუფრებას „გვარსა ზედა“. ცოლის წავგრა, სულ ერთია გვირგვინსაუკრთხი ცოლი იყო, თუ ჯგარ განცხადი, თხოულობდა სისხლს მიცემას გვარის ღირსების წესზედ (მუხ. 23 და 24. საყურადღებოა აქ ცოლის ორ-გვარი სახელი — გვირგვინ-საყურთხი და ჯვარ-გაცელილი; პირველისათვის იყო ნახევარ სისხლი, მეორისათვის მეექვსედი. ჩვენის აზრით, ჯვარ-გაცელილი ცოლი ის ცოლი იყო, რომელსაც ირთავდენ უმღვდლოდ, ქრისტიანული ქორწინების აუ-

მიეცესო მეძებს იმ დღეებში, როდესაც უქმად არიანო.

ქრონიკა

სამკურნალოში, რომელიც აბილიისს მოქალაქეთ დაასეს სასოგად 4 აპრილისა 1866 წლისა, ავად-ყოფნი მიიღებან დღის 8 საათიდან 12 საათამდინ.

ყოველ დღე მიიღებენ ამ სამკურნალოში ავად-ყოფნებს შემდეგი ექიმები: ტერ-გრიგორიანცი — 8 საათიდან 9 საათამდინ. საბეგო, სქალეო და საბაქოვა ავადყოფობის საწამლეულად; ადამიანცი — 9-დან 10-სათამდე შინაგან და ნეკრულ ავადყოფობათა საწამლეულად; ბენკლევსკი — 10—11 საათამდე. — სხინურგო, სასიფილისო ავადყოფობის წამლობისათვის და აგრეთვე კბილისა და ურის ტკივილის საწამლეულად; შტემბორსკი 11—12 საათამდე სიფილისისა და სხეულზე გამაყრელი მუწუკების წამლობისათვის. ამას გარდა განაღვევი ორშაბათობით 9—10 საათამდე შინაგან ავადყოფობას წამლობისათვის; კორონა ორშაბათობით, სამშაბათობით, ხუთშაბათობით და შაბათობით შინაგან ავადყოფობათა წამლობისათვის 10—11 საათამდე; მინკვირი სამშაბათობით და შაბათობით 9—10 საათამდე ხინურგოული ავადყოფობისათვის; ხამჩინსკი სამშაბათობით და შაბათობით 11—12 საათამდე თვალის ტკივილის საწამლეულად; კრასნოვლიანოვი ორ-

სრულებლად; კიდევ ამისათვის იმის სისხლი მცირედი იყო. მხლაც ხშირად მათში ეკლესიური წესის აუსრულებლად ქორწინდებან). ძეგლის დება რომ თავი დავანეთ და აღბუღას სამართალს მიემართოთ (1441—1451 წ.), აქაც ჭეოდალურ მიმართულებას ევალებოთ. აღბუღას სამართალიც ნამდვილს ჩვენს ძველ ჭეოდალურს ცხოვრებაზე აღმოცენილი, იგი, როგორც ძეგლის დება, უტყუვარი სურათია ჭეოდალურის ოჯახისა. სისხლის სამართალი საოჯახო კანონის დარღვევისათვის „გვარს“ მისდევს, — თუ კაცმან კაცს ცოლი წავგაროს, ასე რომ ღიაცი მისის ნებით და წადილითა გაყოლოდეს თანა, რასაც გვარის იყოს მისათა წესითა სისხლი ორ წაწილი დაუფრავს ქმარსა (აღბუღას სამართალი, მუხ. მხ.); ან თუ მარტო ცოლის წავგარისათვის, სხვის ცოლის არმყოფობისა და მოყენებისათვისაც (თუ... დედაწულისა ცოლსა უაშიყოს და კიდევ მოუყიენოს...“ სისხლი ავგარისა წესზე უნდა მისცემოდ მურააცხებულს ქმარს. ამ შემთხვევაში ღამნა მავს „ნიხებით ოდენ შიშველს და ყელ საბლიანს უბანთა ზედა“ გამოატარებდენ და თუ „ქუროს“ მსურდა, ამ სირცხვილს თავიდან აიცილებდა მხოლოდ ერთის პირობით — სისხლი ორად შეეცოცხრას გვარსა იყოს“ (იქვე მუხ. კლ.).³¹

³¹ საყურადღებოა, რომ ვახტანგი თავის სამართალში იმეორებს ამ ჩვეულებას მკაცრული შესწავლა — რასაც გვარის იყოს ის მკაცრი, თავისის სისხლის ნახევარი იმ ქა-

შაბათობით და შაბათობით 10—11 საათამდე შინაგან ავადყოფობათა წამლობისათვის; ვოლტსონი კბილის ტკივილის საწამლეულად მიიღებს თავის სასლში უაქელთვის დარბ ავადყოფნებს, რომელთაც სამკურნალოდამ ხაჩათი ექმნებათ.

საპალეოქოზოს ღირამტორი ბ-ნი მკრიშვი ამით აცხადებს, რომ ქ. თბილისის მოქალაქეთა მიერ გარემო მოსიარულე ავადყოფნათვის დაარსებულს საავადყოფოში 1866 წლის აპრილის 4-ის მოსაგონებლად შემოღებული არის მცხოვრებთა შეღავათისათვის ღამლამობით მორიგოდ ყოფნა ბბ. ექიმთა და ბებიათა.

- ქიმიკი: არუთინიანი, ორშაბათობით, ხუთშაბათობით და კვირაობით.
- ქორონა, სამშაბათობით და შაბათობით.
- მელიქ-შარსალანოვი, ოთხშაბათობით და პარასკევობით.
- გამიკი: ვილჩაოკოვისა, სამშაბათობით.
- გაზინოვისა, ორშაბათობით, და პარასკევობით.
- სტუჟანოვისა, ოთხშაბათობით და შაბათობით.
- ლოქოვისა, ხუთშაბათობით და კვირაობით.

მაზანდა სორავისა, რომელიც იყიდება თბილისის ბაზრებში, ღუქებში და ხელდახელ 1 იანვრიდან 1 თებერვლამდე 1885 წ.

გამომცხვარი შური რუსეთის ფქვილისა — 1 გირ. 5 კ. აქაუკის ფქვილისა: ბიჩკელის ხარისხისა — 1 გ. 2 1/2

როგორც წავგარს ღიაციისა მისის ნებით და წადილითა (მუხ. მხ.) და „მოყოლა, მოყიენება დედაწულისა ცოლისა“ (მუხ. კლ.), გრეთვე „ვინგინდას გვირგვინს ნაყურთხი ცოლის მოტაცება“ სისხლს თხოულობდა — რასაც გვარისა იყოს“ (მუხ. რაქ). საოჯახო უფლებების ჭეოდალური საფუძველი მახტანგის სამართალშიც აღვიარებულა, საოჯახო სისხლი აქაც გვარსა და ჩინს მისდევს. ასეც უნდა იყოს, რადგანაც თითონ მახტანგი პირდაპირ ამბობს: „ეს სისხლის განაწილები, რაც დავიწერია, ძველად დადებული დავიწერია, თორემ სხვისა არა დავიწერავს“ (მუხ. 24) და რომ ჩვენი ღიღებული სჯულ-მდებელი აქ სრულს ქვეშაობებს ამბობს, სჩანს, სხვათა შორის, იქილამ, რომ იგი იმავე დანაშაულებათა იმეორებს, რასაც ძეგლის დება და აღბუღას სამართალი სდევნიდენ და ზოგიერთა მუხლები თითქმის სიტყვა-სიტყვით მოჰყავს აღბუღას სამართალიდან (შეადარე მაგ., აღბუღას სამართლის ზემოდ მოყვანილი მუხ. მხ. მახტანგის სამართლის მუხ. 33, სადაც სწერია თუ კაცმა ცოლი წავგაროს კაცს, ასე რომე დედა-კაცი მისის ნებით გაჰყვეს, იმ დედაკაცის ქმარი რასაც გვარისა, მისი სისხლი ორი წილი ვადაინადოსა)...

ნ. ხაჩანაშვილი (შემდეგი იქნება)

ღიღებულს მისცეს, თუ იმის მიცემა არ შეეძლოს, მაჭკალს ეყდებოდა მთავარი და ტიტულები, ყელ-სახლიანი მარტო ნიჭებით ოდენს სოფელი გამოუყარონ...“ მუხ. 69.

მეორისა — 1 გ. 2 გ.
 მესამისა — 1 გ. 4 1/2 გ.
 მეორისა — 1 გ. 3 გ.
 მესამისა — 1 გ. 2 1/2 გ.
 მეორისა — 1 გ. 4 1/2 გ.
 მესამისა — 1 გ. 3 1/2 გ.
 მეორისა — 1 გ. 3 გ.
 მესამისა — 1 გ. 8 გ.
 მეორისა — 1 გ. 7 გ.
 მესამისა — 1 გ. 15 გ.
 მეორისა — 1 გ. 8 გ.
 მესამისა — 1 გ. 8 გ.
 მეორისა — 1 გ. 7 გ.

თბილისიდან ბათუმისკენ მიდის 8 საათზედ და 31 წამ. დილით თბილისიდან მარტო საშუაზღვიან და 11 წამ. შუადღის უკან.

თბილისიდან ბაქოსკენ 10 საათზედ და 45 წამ. დილით. (სამშაბათობით და შაბათობით სანქტა-რო 10 ს. 58 წ. დამ.)

ქუთაისიდან თბილისისკენ 12 საათ. და 25 წამ. შუადღ. უკან.

ქუთაისიდან ბათუმისა და ფოთისკენ 5 საათზედ და 20 წამ. შუადღის უკან.

ბათუმიდან თბილისისკენ 8 საათ. დილით.

ფოთიდან თბილისისკენ 8 საათ. და 45 წამ. დილით.

ფოთიდან ბათუმიდან მომავალი თბილისში შემოდის 10 საათზედ და 25 წამ. დამით.

მარტო საშუაზღვიან მომავალი თბილისში შემოდის 8 საათზედ დილით.

ბაქოდამ მომავალი შემოდის თბილისში 2 საათ. და 30 წამ. შუადღის უკან. (სამშაბათობით და შაბათობით სანქტა-რო 7 ს. 53 წ. დამ.)

განცხადებანი

საქართველო-იმერეთის უწმინდესის და უმართებულესის კანტორის თანადანსწრებით მომავლის 1885 წლის იანვრის 21 დანიშნულთა ვაჭრობა, რომელიც სამის დღის უკან განმეორდება და რომელზედაც უნდა იქმნეს გაცემული იჯარით სამი საძოვარი ადგილი იოანე ნათლის მცემლის მონასტრისა ქარაიზე. ეს საძოვრები სივრცით 3475 დეს. 1100 საყ. შეიცვენ, და გაიციმინ ერთად ანუ ცალ-ცალკე, როგორც მოიჯარადრენი მოსურებენ. მისაც მსურს აილოს ეს ადგილები იჯარით, შეუძლიან მოძიანდეს კანტორაში, ანუ გამოგზავნოს დანიშნულს დროზე დილის 10 საათზე და ბეჭდილი განცხადება ჯეროვანი გი-

რაოთი, რომელიც შეიძლება იყვეს ან ნაღდი ფული ან საკრედიტო დაწესებულებათა ბილეთები, თავიანთის წოდებითის ქალ-ღმერთით. პირობის შეტყობა შეიძლება ყოველ დღე დილის 8 საათიდან 1 სათამდის ნაშუადღევსა, გარდა კვირისა და უქმი დღეებისა.

წვერი სინოდალური კანტორისა არსებანდრიტი მაკარი. (3—1) სვერეტარი ჩიტაძე.

ქართულ სკოლებში სახმარებელი რუსული ენის სახელ-მძღვანელო „პირველი ნაბიჯი“ (Первый Шаг)

შეღვენილი აღნა შეიღოს-მიერ, დღეიდან სრულიად თავისუფლად და დაუბრკოლებლივ იქმნება მსურველთაგან ხმარებელი, რადგან იგი „სახალხო განათლების სამინისტრომ პირველ-დაწყებით ქართულ სკოლებში სახმარებელ სახელ-მძღვანელოდ ღირსეულად სცნა.“

ზინც იყიდის არა ნაკლებ 10 ეგზემპლარისა, 10% ნაკლებ დაეთმობა და თუ იყიდის არა ნაკლებ 50 ეგზე. 20% ნაკლებ დაეთმობათ.

Центральная книжная торговля; Головинский проспект д. Мириманова. 3—1

ინგლისის მაღაზია Maison de confiance

მეადარეთ ჩეენი ჩაი	მოსკოვის ჩაის
1 პ. 10 კ.	1 პ. 40 კ.
— — 1—20	— — 1—60
— — 1—40	— — 1—80
— — 1—60	— — 2—
— — 1—80	— — 2—50

საუკეთესო 2—, 3—, იქვე ისყიდება სხვა საქონელიც: თოფები, რევოლვერები, კრაკები, ჭურჭელი, ჩაიდნები, გასადებება, დაწები, კოფრები, ტაშტები, კაღები, ქაღალდი, შოკოლადი, ვაკაო, კანფეტები, მურაბები, მაგნეზია, უნაგირები, კლეონგა-წინდები—კაცისა და ქალისა, ხელ-სახო, ტუბი, მაკინტოშის კალენგარი—სულ ეგველაფერი 25-დამ 50 პროცენტით უფრო იაფად, ვიდრე სხვა რამეჯსამე მაღაზიაში.

ვიანც ქალაქს გარედამ 25 მანეთიდან 1,000 მანეთამდინ საქონელს გამოიწერს, გასაგზავნს საფრანგულ არსების. (100—58)

გამოვიდა და ისყიდება

ბედი

თბილისში—ჩარკვიანის წიგნის მაღაზიაში და შვედროვთან. მუთაისს—ძმ. ჭილაძეების წიგნის მაღაზიაში. იქვე ისყიდება სხვა თხზულებებიც აქაქისა. (5—4)

ОБЪ ИЗДАНИ ВЪ 1885 ГОДУ ЖУРНАЛА „ЮРИДИЧЕСКОЕ ОБОЗРѢНІЕ“ (ГОДЪ ПЯТЫЙ)

Журналъ, какъ и прежде, будетъ выходить по четвергамъ, въ размѣрѣ отъ 1 до 2 печатныхъ листовъ, по слѣдующей программѣ:

- I. Статьи по всемъ вопросамъ, вытекающимъ изъ теории права и судопроизводства.
- II. Перечень, изложение и обсужденіе важнѣйшихъ распоряженій и узаконеній правительства.
- III. Судебная хроника: а) отчеты о засѣданіяхъ въ судахъ, преимущественно Кавказскаго края, и б) особенно интересныя рѣшенія Кавказскихъ гражданскихъ судовъ по вопросамъ права и судопроизводства, вызваннымъ мѣстными особенностями края.
- IV. Корреспонденціи юридическаго содержания.
- V. Краткіе отчеты о новыхъ книгахъ юридическаго содержания (Обзоръ юридической печати и библиографія).
- VI. Смѣсь (разныя извѣстія). Случаи изъ судебной жизни и практики.
- VII. Тезисы и текстualmente изложение кассационныхъ рѣшеній: а) департаментовъ сената и б) Тифлисской судебной палаты.
- VIII. Извлечение изъ приказовъ о важнѣйшихъ назначеніяхъ по вѣдомству юстиціи.
- IX. Судебный указатель. Резолюціи Тифлисской судебной палаты по дѣламъ апелляціоннымъ и кассационнымъ.
- X. Объявленія—казенныя и частныя.

Выполнивъ, по возможности, свои прошлогоднія обѣщанія предъ читателями, редакція „Юрид. Обзоръ“ постарается придать своему журналу въ будущемъ году еще большій интересъ, при содѣйствіи многихъ и нѣкоторыхъ новыхъ сотрудниковъ.

Кромѣ статей общаго юридическаго характера по вопросамъ гражданского и уголовнаго права, межевымъ, нотаріальнымъ, судебно-воснымъ и пр., а также о внутренней жизни кавказскихъ судовъ и о вопросахъ дня, въ 1885 г. будутъ помѣщены: грузинскіе законы царя Вахтанга, съ необходимыми предисловіемъ и примѣчаніями, и продолжены изслѣдованія законовъ армянскихъ—по Мхитару Гошу, еврейскихъ—по Маймониду, мусульманскихъ, собственно Кавказскихъ народностей ихъ адаты и пр.

У С Л О В Я П О Д П И С К И :

Редакція и администрація журнала (для приѣма подписки, объявленій и розничной продажи)—Тифлисъ, Сололакская ул., д. кн. Меликова.

Подписная цѣна на журналъ, съ доставкой и пересылкою: на годъ—10 р.; на 6 мѣс.—6 р.; на 3 мѣс.—3 р. 20 к.; на 1 мѣс.—1 р. 25 к.

Разсрочка въ платежѣ денегъ допускается—для годовыхъ подписчиковъ: при подпискѣ 4 р., въ мартѣ и апрѣлѣ по 3 р., и для полугодовыхъ: при подпискѣ 3 р. и черезъ два мѣсяца еще 3 р.

Для гг. студентовъ плата 8 р., полугодовая—5 р.

Желающіе приобрести журналъ за прежніе года, уплачиваютъ: за 1881 г.—8 р. 20 к. и за всѣ послѣдующіе по 10 руб. за годовой экземпляръ.

При перемѣнѣ адреса вносятся 40 к. За объявленія, казенныя и частныя—строка петита 10 коп., 1/2 страницы 3 р. 25 к., цѣлая стран. 6 руб. 50 коп.

При доставленіи въ редакцію „Юридическаго Обзорнія“ экземпляра юридическаго сочиненія, о немъ будетъ данъ отчетъ и сдѣлана публикація.

Подписчики „Юрид. Об.“ имѣютъ право на полученіе, черезъ редакцію, свѣдѣній о положеніи или дѣлѣ въ Тиф. судеб. учрежд.—въ текстъ журнала безвозмездно, а письменныя и телеграфныя—по соглашенію съ ред. журнала. (7—6).

Редакторъ-издатель А. С. ФРЕНКЕЛЬ.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА на 1885 годъ

на большую ежедневную, политическую, общественную и литературную газету.

„РУССКІЙ КУРЬЕРЪ“

ГОДЪ ШЕСТОЙ.

У С Л О В Я П О Д П И С К И :

Съ доставкою въ Москвѣ: На 12 мѣс. 8 р. 50 к. На 6 мѣс. 4 р. 50 к. На 12 мѣс. 9 р. — к. На 6 мѣс. 5 р. — к.

За границу: на 12 м. 18 р., на 6 м. 10 р., на 3 м. 5 р. 50 к., на 1 м. 2 р. 20 к.

Подписка принимается въ конторѣ изданія: Москва, Москворѣцкій мостъ, домъ Н. П. Ланина; въ извѣстныхъ книжныхъ магазинахъ Москвы, С.-Петербурга и другихъ городовъ и въ Парижѣ—Rue Clément, 4, Adam и въ коммисіонерской конторѣ Agence Slave, Place de l'Opéra, № 4-й.